

یزد، شهر جهانی زیورآلات شد

لوح ثبت جهانی زیورآلات سنتی یزد همزمان با روز جهانی صنایع دستی (۲۰ خرداد) رونمایی شد. به گزارش همشهری، این رویداد، دومین ثبت بین‌المللی یزد پس از قرارگیری در فهرست میراث جهانی یونسکو به شمار می‌رود. زیورآلات سنتی یزد حالا به‌عنوان میراث جهانی به رسمیت شناخته شده و با تکیه بر پیشینه‌ای که در هنر زرگری، قلم‌زنی، ملیله‌کاری و زیورآلات اصیل، جایگاهی بی‌بدیل در هنر ایرانی یافته است. طلاسازی در یزد قدمتی حدود ۲۰۰۰ ساله دارد. کشف زیورآلات متعلق به دوران اشکانیان در منطقه تاریخی مهر یزد نشان می‌دهد یزد از دیرباز به‌عنوان مرکز تولید زیورآلات و مصنوعات طلا شناخته شده است. وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی ثبت جهانی یزد به‌عنوان شهر زیورآلات سنتی را گواهی بر اصالت فرهنگی و ظرفیت تمدنی ملت ایران دانست و گفت: «این عنوان فقط یک نشان نیست، بلکه بیانیه‌ای فرهنگی در ستایش ریشه‌های تاریخی ایران زمین است.» سیدرضا صالحی امیری افزود: «این لوح فراتر از یک گواهی افتخار، نشانه‌ای از احیای غرور ملی، بازشناسی میراث هویتی و تأیید دوباره نقش بی‌بدیل ایران در نقشه تمدنی جهان معاصر است.» صالحی امیری با اشاره به اینکه یزد، شناسنامه فرهنگی ایران زمین است، یادآور شد: «از این پس، یزد نه فقط در جغرافیای ایران بلکه در نقشه فرهنگی جهان به‌عنوان پایتخت جهانی زیورآلات سنتی شناخته خواهد شد.» رئیس شورای جهانی صنایع دستی نیز گفت: «ثبت یزد به‌عنوان شهر جهانی زیورآلات سنتی، نقطه عطفی برای معرفی هنر اصیل ایرانی به جهان و نتیجه همدلی تمام پیشوران و دست‌اندرکاران این صنعت است. گزارش‌ها نشان می‌دهد که زیورآلات یزد فقط یک پیشه نیست، بلکه یک موفونی فرهنگی است. از زبان شاهد میراث زنده، خلاقیت و ارتباطات مؤثر بین نسل‌ها بوده‌اند.» به گفته سعدالهی القدومی، جواهرات یزد صرفاً وسایل تزئینی نیستند، بلکه حلقه‌ای از میراث، هویت و دانش هنری هستند که هنرمندان یزدی با ترکیب طلا، فیروزه و یاقوت، آثاری خلق می‌کنند که ریشه در سنت و روح زیبایی‌شناسی دارد.

گشایش پارک ملی لار

پارک ملی لار، یکی از شاخص‌ترین مناطق حفاظت‌شده ایران، از امروز پس از پایان فصل زادآوری حیات‌وحش بار دیگر به‌ذریع طبیعت‌گردان و علاقه‌مندان به محیط زیست خواهد بود. احمد دهقان، رئیس اداره پارک ملی لار با اعلام این خبر گفت: «مناطق پرانامه سالانه و با هدف حفاظت از زیستگاه‌های حساس، این پارک در بازه‌ای از سال بسته می‌شود. امسال نیز پس از پایان فصل زادآوری حیات‌وحش مسیری ورود به پارک برای گردشگران گشوده می‌شود و آمادگی لازم برای میزبانی از طبیعت‌گردان وجود دارد.» او با تأکید بر اهمیت رعایت مقررات از بازدیدکنندگان خواست که در حفظ این زیست‌بوم ارزشمند مشارکت فعال داشته باشند. دهقان افزود: «گردشگران باید ضوابطی مانند جمع‌آوری زباله، پرهیز از روشن کردن آتش در مناطق حساس و خودداری از ورود به محدوده‌های ممنوعه را به‌دقت رعایت کنند. برخی مسیرهای تردد نیازمند اخذ مجوز هستند و نظارت محیط‌بانان نیز برای تضمین رعایت قوانین تشدید خواهد شد.»

چرا حفاظت از لار مهم است؟

این منطقه سنال ۱۳۵۴ به پارک ملی مبدل شد، اما در دوره‌هایی کاهش و افزایش درجه حفاظتی را تجربه کرده است. وسعت این پارک حدود ۳۰ هزار هکتار است. پارک ملی لار تنها یک مقصد گردشگری نیست، بلکه زیستگاهی حیاتی برای گونه‌های در معرض تهدید محسوب می‌شود. پارک ملی لار به‌عنوان یکی از مرتفع‌ترین پارک‌های ملی ایران به واسطه موقعیت خاص جغرافیایی از تنوع شگفت‌انگیزی از گیاهان برخوردار است به طوری که بالغ بر ۳۰۰ گونه گیاهی را شامل می‌شود. گونه‌های گیاهی یی‌بازدار مانند انواع لاله‌ها و همچنین گیاهانی مثل عروس سنگ، والک، ریواس، ارس و گونه‌های ریز و خوابیده مانند رورونیکا و زینق‌هایی مانند گونه اندمیک زینق دماوندی به‌شدت در معرض تهدید هستند و گونه در خطر انقراض به‌حساب می‌آیند. پوشش گیاهی این پارک نقش مهمی در تنظیم جریان آب و جلوگیری از فرسایش خاک دارد.

از رودهای مهم دشت لار می‌توان به دیو آسیاب، سفید آب، ورازود، الیم، چهل بره، آب امام پهنک و آب سیاه‌جال اشاره کرد. یکی دیگر از معروف‌ترین رودهای این رود لار است که سد لار روی آن احداث شده است. از این رو، حفاظت از لار حفاظت از آب شرب تهران است.

ایجاد ۲ مرز جدید میان ایران و ترکیه

رضا رحمانی، استاندار آذربایجان غربی: ۲ مرز جدید میان ایران و ترکیه در شهرستان‌های سلماس و چالدران ایجاد می‌شود. بازارچه‌های مرزی استان فعال خواهند شد و تلاش می‌کنیم از ظرفیت مرزها بیش از پیش برای توسعه استان بهره‌مند شویم.

شهرهایی که با پرگار رسم شده‌اند!

دارابگرد، گور و همدان از نمونه‌های برجسته شهرهای دایره‌ای در ایران هستند که از میان آنها همدان همچنان پویاست

مجدید جباری

روزنامه‌نگار

شهرهای تاریخی ایران اغلب بر پایه نیازهای زیستی و شرایط طبیعی شکل گرفته‌اند، اما چند نمونه نادر وجود دارد که ساختاری مدور و منحصربه‌فرد دارند. شهرهای «دارابگرد»، «گور» و «همدان» از این نمونه‌های برجسته به شمار می‌روند.

کارشناسان معتقدند ساختار دایره‌ای این شهرها دلایل متعددی دارد: از جمله سهولت دفاع و محافظت در برابر حملات زمینی که در آن دوره بسیار رایج بوده است. دیوارهای مدور امکان نظارت و دفاع بهتر را برای ساکنان فراهم می‌کرد و

سبب افزایش امنیت شهر می‌شد. با این حال، برخی پژوهشگران، طراحی مدور این شهرها را نمادی از جهان‌بینی و باورهای کیهانی ساکنان آن دوران می‌دانند و معتقدند شکل دایره‌ای شهرها می‌تواند بازتابی از گردش سیاره‌ها، صور فلکی و مفهوم زمان دایره‌ای باشد. در ادامه، نگاهی داریم به سه نمونه شاخص شهرهای دایره‌ای ایران: شهرهایی که در پیوند هوشمندانه میان معماری و نیازهای دفاعی، نمونه‌هایی کم‌نظیر از مهندسی و ساماندهی شهری در دوران باستان را پیش چشم می‌گذارند.

دارابگرد؛ نخستین شهر مدور جهان

شهر باستانی دارابگرد یکی از شگفت‌انگیزترین نمونه‌های شهرسازی ایران باستان به حساب می‌آید که در دل دشت‌های استان فارس، نزدیک شهر امروزی داراب، آرمیده است. این شهر باستانی با طرح دایره‌ای منحصربه‌فرد یکی از نخستین نمونه‌های مهندسی شده شهرهای مدور در جهان به شمار می‌رود. دیوارهای خشتی قطور، خندقی عمیق در پیرامون شهر نشان‌دهنده طراحی هوشمندانه و هدفمند این شهر است؛ شهری که نه فقط برای سکونت، بلکه برای دفاع و حکمرانی ساخته شده است. دارابگرد در دوران هخامنشی، اشکانی و به‌ویژه ساسانی از جایگاه سیاسی و اقتصادی ویژه‌ای برخوردار بود. شهر تا قرون اولیه اسلامی همچنان پررونق بود، اما به مرور زمان و با تغییر مسیرهای تجاری و جغرافیایی، از شکوه افتاد و ساکنان آن به محل کنونی شهر داراب کوچ کردند. این شهر نمونه برجسته از شهرسازی مدور در تاریخ بشر محسوب می‌شود. در فاصله تقریبی ۶ کیلومتری از شهر داراب واقع شده است و حدود ۳۰۰ هکتار وسعت دارد. شهر باستانی دارابگرد نام یکی از پنج شهرستان ایالت پارس در ایران قدیم بوده است. این شهر باستانی در فهرست ملی ایران ثبت شده و در فهرست پیشنهادهای میراث جهانی یونسکو نیز قرار دارد و به‌عنوان بخشی از «مجموعه ساسانی فارس» در آستانه ثبت جهانی است.

گور؛ سند زنده نبوغ شهرسازی ایران

شهر تاریخی گور که امروزه آن را با نام فیروزآباد در استان فارس می‌شناسیم، یکی دیگر از درخشان‌ترین نمونه‌های شهرسازی در ایران باستان است. این شهر در دل دشتی پهناور و در محاصره کوه‌های بلند جای گرفته و از جهات گوناگون، جلوه‌ای شکوهمند از مهندسی، سیاست و هنر در دوران ساسانی را به نمایش می‌گذارد. طراحی آن دایره‌ای کامل با قطر حدود ۲ کیلومتر است. این شهر در دوران ساسانیان به فرمان اردشیر بابکان (بنیانگذار سلسله ساسانی) در حدود قرن سوم میلادی ساخته شد و به نام «اردشیر خوره» نیز شناخته می‌شد. شهر دارای ساختاری شعاعی-دایره‌ای است که مرکز آن، کاخ اردشیر و آتشکده بزرگی قرار دارد. از این مرکز، چهار خیابان اصلی به‌سوی چهار دروازه شهر امتداد می‌یافتند که تقاطع آنها شکلی صلیبی در دل دایره اصلی پدید می‌آورد. پیرامون شهر با دیواری دفاعی احاطه شده بود و دروازه‌ها به دقت در چهار جهت جغرافیایی طراحی شده بودند. شهر گور، به‌دلیل طرح منحصربه‌فرد هندسی‌اش در فهرست آثار ملی ایران و همچنین در فهرست میراث جهانی یونسکو ثبت شده است. این شهر بازتاب شکوه آغاز حکومت ساسانی و سندی زنده از نبوغ شهرسازی و معماری ایرانی در ۲۰۰۰ سال پیش به شمار می‌رود. گور شهری است که هنوز هم، قرن‌ها پس از خاموشی‌اش، در دل تاریخ می‌درخشد.

همدان؛ مدرن با قلب تپنده تاریخی

همدان، یکی از کهن‌ترین و تاریخی‌ترین شهرهای ایران به واسطه قدمت چند هزار ساله، شهرت دارد و همچنین از نظر طراحی شهری نیز از جایگاه ویژه‌ای در تاریخ شهرسازی ایران برخوردار است. این شهر در دوران قاجار و اوایل پهلوی بر پایه طرحی دایره‌ای شکل، بازسازی و توسعه داده شد که تا امروز نیز در ساختار شهری آن قابل مشاهده است. طرح دایره‌ای همدان با میدان مرکزی معروف میدان امام (ره) آغاز می‌شود. از این میدان تاریخی، شش خیابان اصلی به‌صورت شعاعی به اطراف منبسط می‌شوند. هدف طراحی دایره‌ای همدان، ایجاد هسته منسجم برای حمل‌ونقل، توزیع فعالیت‌های اداری و اقتصادی و تعریف قلب تپنده برای شهر است. میدان مرکزی همدان، علاوه بر نقشه مهندسی منحصربه‌فرد، با معماری هماهنگ بناهای اطراف و دسترسی آسان به خیابان‌های اصلی، هنوز هم یکی از زیباترین و کاربردی‌ترین میدان‌های شهری ایران به شمار می‌رود. هر چند همدان، مانند شهرهایی چون دارابگرد یا گور از ابتدا با طرحی دایره‌ای ساخته نشده بود، اما بازطراحی آن در دوران معاصر با الهام از هندسه شعاعی موجب شده تا در زمره شهرهای مهندسی ایران جای بگیرد. این ساختار، ضمن حفظ تاریخ و هویت شهر به آن نظم متفاوت و شخصیت متمایز بخشیده است. همدان امروز، شهری است که گذشته باستانی را با نگاهی مدرن به شهرسازی پیوند می‌زند؛ شهری مدور با قلب تپنده از تاریخ.

هلال احمر کرمانشاه ۲ مرکز درمانی برای زائران اربعین در خاک عراق دائر می‌کند

افشین یگانه، سرپرست جمعیت هلال احمر استان کرمانشاه: برای ارائه خدمات مناسب و فراگیر به زوار اربعین این جمعیت امسال ۲ مرکز درمانی را در مندریه و خاتقین عراق در ایام اربعین دائر خواهد کرد.

حکمرانی محیط زیست از نگاه روزنامه‌نگاران

حاکمیت زیست محیطی یا حکمرانی محیط زیست به کنش و واکنش‌های تصمیم‌گیری درباره کنترل و مدیریت محیط زیست و منابع طبیعی اشاره دارد. اتحادیه بین‌المللی حفاظت از طبیعت، حاکمیت زیست محیطی را به عنوان تعاملات چند گانه به مفهوم محلی، ملی، بین‌المللی در بین سه فاکتور اصلی یعنی ایالت، بازار و جامعه مدنی تعریف می‌کند. این پارامترهای مختلف جامعه، که در تعامل با یکدیگر قرار دارند، ویژگی‌های مربوط به «حکمرانی خوب زیست محیطی» به منظور دستیابی به توسعه پایدار زیست محیطی را تشکیل می‌دهند. امروز، چهارشنبه، ۲۱ خرداد و ششمین روز از هفته محیط زیست به نام حکمرانی محیط زیست و پاسخگویی مسئولان نام‌گذاری شده است و ۳ روزنامه‌نگار فعال در حوزه محیط زیست در این باره یادداشت کوتاهی در اختیار همشهری قرار داده‌اند.

پاشنه آشیل پایداری و حفظ منابع

ستاره حجتی: حکمرانی محیط زیست نه فقط بر کنش و واکنش‌های تصمیم‌گیری درباره کنترل و مدیریت محیط زیست و منابع طبیعی (به شکل عمومی) می‌پردازد، بلکه به شکل اولی به آن کنش و تصمیمی خواهد پرداخت که اثر آن لاجرم بر پایداری منابع باشد.

اتحادیه بین‌المللی حفاظت از طبیعت، حاکمیت محیط زیستی یا حکمرانی محیط زیستی را در تعاملی چندگانه میان مفاهیم محلی، ملی، منطقه‌ای و در نهایت بین‌المللی در کنش با بازار و جامعه مدنی تعریف می‌کند. با این حال حکمرانی محیط زیست به شکل حداقلی‌ترین تعریف یا کالایی‌ترین نگاه به این حوزه هم در ایران وجود ندارد. اگر بپذیریم که توسعه به‌معنای اقتصاد جدید (یا تنها راه پایداری اقتصاد در جهان جدید) به محیط زیست و منابع طبیعی به‌عنوان عمومی‌ترین کالا در جهان نگاه می‌کند، بنابراین تدوین همه سیاست‌های حاکم بر مدیریت یک اجتماع تصمیم‌گیری برای آن، لاجرم به حفاظت از این کالای عمومی ختم خواهد شد. با این حال در ایران این مفهوم (که خود مانند حکمرانی محیط زیست مفهومی نوپا در اداره امور مملکت‌داری است) به مثابه عنصری موازی تلقی خواهد شد که نیم‌نگاهی به آن برای هر تصمیم و سیاستی کافی خواهد بود و همین پاشنه آشیل پایداری و حفظ منابع در ایران است.

آزمونی برای مسئولیت‌پذیری در خوزستان

قاسم آل کثیر: هفته محیط زیست امسال فرصتی دوباره است تا از حکمرانی محیط زیست سخن گفته شود؛ مفهومی که از پشت درهای بسته باید به میان زندگی روزمره مردم بیاید و نیازمند اراده‌ای جدی برای تغییر است.

در خوزستان، جایی که سدها رودها را می‌خشکانند، ریزگردها نفس‌ها را به شماره می‌اندازند و دود سمی فلرهای نفت، زباله‌سوزی‌ها و آتش‌سوزی‌های کشاورزی سایه سنگین خود را بر آسمان انداخته‌اند، پرسش‌های زیست محیطی پاسخی روشن می‌طلبد. حکمرانی مطلوب محیط زیستی از نظر فعالان محیط زیست در خوزستان یعنی شفافیت در تصمیم‌سازی، مشارکت مردم در سرنوشت سرزمین‌شان و تعهد مسئولان به آینده‌ای که هنوز نیامده، اقدامات مسئولیت‌پذیر امروز بر دوش آنهاست. پاسخگویی زیست محیطی در خوزستان نباید فقط یک شعار باشد. ضروری است برای اطمینان‌سازی در آستانه‌ای که بار سنگین توسعه‌نیافتگی و عقب‌ماندگی را یکجا بر دوش می‌کشد. هفته محیط زیست می‌تواند شروع گفت‌وگو باشد میان دولت، جامعه مدنی و مردم. برای بازتعریف حکمرانی‌ای که نه در بوروکراسی و کاغذبازی، بلکه در تنفس پاک کودکان اهوازی می‌تواند معنا پیدا کند.

نادیده گرفتن حکمرانی در سیستان و بلوچستان

فرشید عابدی: حدود ۲ دهه است که نیمی از وسعت استان پهناور سیستان و بلوچستان با پدیده گردوغبار متأثر از کانون‌های بحرانی تالاب بین‌المللی هامون، تالاب جازموریان، کویر شهداد و... مواجه است، اما به‌رغم وجود شرایط مرطوب‌سازی خاستگاه‌های گردوغبار در بازه‌های زمانی مختلف، اراده‌ای برای حل این مسئله وجود نداشته است.

کارشناسان و فعالان حوزه آب و محیط زیست معتقدند که در صورت بهره‌برداری از سد بخش‌آباد در ولایت فراه افغانستان؛ شرایط اسفناک کنونی، به آرزوی محال اهالی نیمه شمالی سیستان و بلوچستان بدل خواهد شد. یکی از وعده‌های دولت چهاردهم، توسعه سیستان و بلوچستان و توسعه سواحل مکران است. چندی پیش در نشست خبری استاندار سیستان و بلوچستان، پرسشی مبنی بر اینکه دولت چگونه با چالش خروج سرمایه انسانی و سرمایه مالی از منطقه به‌علت پیامدهای زیست محیطی سد بخش‌آباد، مواجه خواهد شد؟ پاسخ بی‌ریختی شنیدیم که نشان از نادیده گرفته شدن حکمرانی محیط زیست در این استان دارد. عدم وجود اراده برای حل چالش سدسازی‌های افغانستان، نشان از بی‌اهمیت بودن حاکمیت محیط زیست دارد. مناسب‌هایی مانند هفته محیط زیست، روز ملی تالاب‌ها و... پهنه‌ای برای برجسته کردن مشکلات زیست محیطی و فرهنگسازی است، اما چند سالی است که در سیستان و بلوچستان این مهم محلی از اعراب ندارد.

شهرهای مدور جهان

اکثر این شهرها امروزه به‌صورت خرابه و آثار باستانی باقی مانده‌اند و به‌عنوان سایت‌های تاریخی شناخته می‌شوند اما جمعیت شهری فعال و مدرن ندارند. بغداد عباسی (عراق)، پالمایا (ایتالیا)، هرویانه (پاکستان)، تالوس (قزاقستان) و ویندولانوم (انگلستان) از این جمله‌اند.